

СЬОГОДЕННІСТЬ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОБОТИ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВОГО ГУРТКА

Тищенко І.В.

Доцент кафедри ендокринології, кандидат медичних наук

Бондарева О.О.

Асистент кафедри ендокринології, кандидат медичних наук Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України»

***Анотація.** Студентський науковий гурток – об'єднання студентів для поглибленого вивчення наукових дисциплін, створене на певних принципах. Залишаються не вирішеними деякі питання залучення студентів до праці у науковому гуртку та утримання їх інтересу до наукових досліджень. Мета роботи – обговорити окремі питання організації та перспективи роботи наукового гуртка з ендокринології. Проаналізовано досвід роботи та документацію гуртка. Встановлено: студенти охоче залучаються до самостійної наукової роботи, приймають участь у наукових конференціях та фахових олімпіадах. Існують відмінності у меті та формах участі студентів різних курсів в роботі гуртка. Висновки: участь у науковому гуртку сприяє кращому засвоєнню дисципліни і отриманню початкових навичок наукової роботи, збільшує коло академічного спілкування студентів. Підвищення ефективності роботи гуртка потребує її різноманітних форм, урахування інтересів студентів та об'єктивних обставин.*

Ключові слова: гурток; ендокринологія; конференція; наукова робота студентів; самостійна робота студентів; студентський науковий гурток.

Keywords: circle; endocrinology; conference; scientific work of students; independent work of students; student's scientific circle.

Гуртки студентського наукового товариства (СНТ) створюються у навчальних закладах (НЗ) для кращого засвоєння дисциплін та оволодіння навичками самостійної науково-дослідницької роботи. Поточна робота СНТ спирається на певні організаційні принципи, які добре відомі та перевірені часом [2, 3, 5]. Водночас залишаються не вирішеними деякі питання залучення студентів до праці у науко-

вому гуртку (НГ) та утримання їх інтересу до наукових досліджень та спрямування до наукової роботи в подальшій діяльності [1, 2, 4].

Мета роботи: дослідити організацію роботи студентського наукового гуртка та обговорити шляхи підвищення її ефективності.

Матеріали та методи: аналіз досвіду роботи студентського наукового гуртка кафедри ендокринології Дер-

жавного закладу «Дніпропетровська медична академія міністерства охорони здоров'я України» (ДМА).

Результати й обговорення. Самостійний студентський НГ працює на кафедрі ендокринології з дня її заснування – з вересня 2015 р. За минулий час накопичено певний досвід роботи, склалися певні традиції. Згідно із загальними правилами роботи студентського НГ на початку навчального року (н. р.) проводиться організаційне засідання, затверджуються план та тематика засідань, обирається староста гуртка, обговорюються теми науково-дослідницької роботи та їх розподіл між студентами.

Види роботи молодих науковців доволі різноманітні та включають як теоретичні, так і практичні аспекти.

Протягом н. р. студенти готують для засідань мультимедійні презентації з теоретичних та практичних питань ендокринології. Традиційно на засіданнях розглядаються типові ситуації та незвичайні випадки з клінічної практики лікаря-ендокринолога, що завжди викликає неабияке зацікавлення з боку студентів. Засідання НГ проводяться на різних клінічних базах кафедри; в їх роботі приймають участь не тільки керівник НГ, а й інші викладачі кафедри, а також лікарі відділень клінічних баз.

Залучення студентів безпосередньо до наукової роботи є надзвичайно важливою і дуже відповідальною частиною роботи наукового гуртка. Така діяльність зазвичай приваблювала небагатьох студентів. Це набагато складніший і, водночас, дуже перспективний розділ

роботи. Науковий керівник гуртка, викладачі кафедри та молоді науковці (аспіранти, магістри) допомагають студентам на підготовчому етапі визначити тему наукового дослідження, його мету, обрати методи її реалізації, зробити огляд літератури, т. ін. Розробка дизайну та створення протоколу дослідження здійснює безпосередньо студент під керівництвом викладача. Власне дослідницька робота ведеться на клінічних базах кафедри у відділеннях терапевтичного профілю (ендокринології, терапії, кардіології). Робота з пацієнтами, аналіз медичної документації, створення баз даних та їх статистична обробка проводиться студентами особисто, проте вони мають змогу на будь-якому етапі звернутися до викладачів-наставників. Отримані результати студенти спочатку доповідали на засіданнях гуртка кафедри, а потім кращі з них презентувалися на конференції студентів та молодих вчених ДМА, де займали призові місця. Творчий процес зазвичай завершувався написанням наукової роботи, публікацією тез доповідей в збірках наукових робіт.

Щорічно склад студентів, що приймають участь у роботі НГ кафедри, поновлюється. Склалася «спадкоємність поколінь»: студенти з досвідом працюють пліч-о-пліч з новоприбулими, передаючи навички наукової роботи у гуртку. Сумно розлучатися з випускниками, але завжди цікаво спостерігати дорослішання новачків. Основу нашого гуртка складають четвертокурсники, які починають активно знайомитися з клінічними кафедрами та знахо-

дяться у пошуку своїх наукових та практичних вподобань. Залишаються не всі. Після отримання додаткових балів до індивідуального рейтингу за участь у роботі НГ, на жаль, поодинокі студенти після сесії або завершення навчання на циклі не з'являються більше на засіданнях і спрямовують свої кроки на іншу кафедру. Студенти 6-го курсу, у котрих теж є цикл ендокринології, приходять у гурток значно рідше. Більшість з них вже визначилась з обранням подальшого шляху і мають свої конкретні завдання. Головна мета цього кроку, за їх зізнанням, – або поглиблення знань з предмету, або перевірка правильності вибору, або підвищення свого рейтингу. Цікаво, що нерідко до гуртка вперше приходять студенти 5-го курсу, у яких в плані немає нашого циклу. Однак саме вони виявляються найбільш мотивованими до стабільної та результативної роботи. Набуті знання, насамперед, з внутрішньої медицини, розуміння необхідності самовдосконалення дозволяють більш усвідомлено обирати профіль наукової діяльності. Мотивом є і звичайна зацікавленість додатковою стороною життя студента, можливість зробити досить кваліфіковану спробу проявити себе у науковій діяльності.

Студенти 4-го курсу частіше обмежуються виступами з презентаціями на засіданнях гуртка. Деякі починають наукову роботу. Вони, а також зацікавлені студенти 5-го та 6-го курсів, зазвичай, займаються науковою роботою та під керівництвом викладача готують її результати до публікації або до представлення на наукових конференціях. Нау-

кові дослідження одночасно виконують 5-8 гуртківців. За час роботи НГ кафедри студенти є авторами або співавторами наступних публікацій: 3 статей, 1 тез доповідей на Європейському Конгресі, 18 тез доповідей наукових та науково-практичних конференцій різного рівня, що проводились в Україні. Члени НГ кафедри приймали участь з доповідями у студентських наукових конференціях як в ДМА, так і в інших вищих медичних НЗ. Всього зроблено 14 доповідей. Наші студенти неодноразово були переможцями (2 рази) або призерами (6) цих конференцій.

Участь у засіданнях гуртка, підготовка різноманітних доповідей, самостійна наукова робота дають змогу поглибити знання з предмету; тому члени НГ із задоволенням беруть участь у I та II етапах Всеукраїнської олімпіади з ендокринології. У 2015-2016 н. р. ними були отримані дипломи II туру Всеукраїнської студентської олімпіади за краще вирішення ситуаційних задач та за краще оволодіння практичними навичками, а на II етапі Олімпіади у 2016-2017 н. р. студентка посіла друге місце.

Окрім проблем з мотивацією, існують і об'єктивні труднощі. Через зміну навчальних планів збільшилась тривалість занять, студенти більше стомлюються; до того ж клінічні бази академії розташовані на далекій відстані одна від одної, що заважає відвідувати всі засідання гуртка та частіше з'являтися у клініці для огляду хворих в межах наукової роботи. Напружена програма навчання, додаткова праця у лікарнях та

кож не завжди дозволяють вивільнити час для роботи у НГ.

Час показав, що інформування студентів про роботу НГ під час лекцій та практичних занять, розташування матеріалів про роботу студентів у НГ, про цікаве та пізнавальне проведення I етапу Олімпіади (у ДМА) на сайті кафедри, плідна наукова співпраця з викладачами кафедри, досягнення членів НГ кафедри не тільки у науковій, а і в навчальній діяльності, підвищення в підсумку індивідуального рейтингу студента – це ті фактори, що однозначно залучають студентів старших курсів до роботи у НГ. Спонування студентів 2-го та 3-го курсів на зацікавленість науковою роботою, урахування індивідуальних наукових вподобань – можливі кроки на шляху ще більш ефективної та стабільної роботи НГ клінічної кафедри.

Дослідити подальший професійний шлях членів нашого НГ поки що неможливо. Перші наші випускники тільки почали навчання в інтернатурі. Стануть вони ендокринологами, чи ні – невідомо. Проте придбані знання, навички наукової та самостійної практичної роботи назавжди залишаться з ними та допоможуть вже на першому етапі професійної діяльності почувати себе більш впевненими.

Висновки. Участь студентів старших курсів в роботі гуртків СНТ – форма самостійної роботи, яка поглиблює теоретичні знання, вдосконалює практичні навички, дозволяє оволодіти методами наукових досліджень, збільшує коло академічного та практичного спіл-

кування студентів. Участь у роботі НГ студентів різних курсів має відмінності за метою та формами роботи. Об'єктивні обставини можуть впливати на активність студентів. Урахування особистості студента, гнучке планування роботи НГ, різноманітність її форм та результативність є одними з напрямків підвищення ефективності роботи гуртка.

Список використаних джерел

1. Борота А.В. Студенческий научный кружок: проблемы организации и перспективы развития в условиях кредитно-модульной системы / А.В. Борота., А.П. Кухто, Е.А.Герасименко, Н.К. Базиян-Кухто., Р.М. Мендзяк, А.П. Кондратенко // Вісник Вінницького національного медичного університету. – 2014. – Т.18., №1, Ч. 2. – С. 220 – 222.
2. Малыш Е.Ю., Ромашов Б.Б., Гречкин В.И. К вопросу об организации научно-исследовательской работы студентов / Е.Ю. Малыш, Б.Б. Ромашов, В.И. Гречкин // Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии: сб. ст. по матер. XXXIX междунар. науч.-практ. конф. № 4(39). Часть I. – Новосибирск: СибАК, 2014. Режим доступа: <https://sibac.info/conf/pedagog/xxxix/37863>, дата входу 17.03.2018.
3. Самсонова А.А. Роль студенческого научного общества в организации научно-исследовательской деятельности студентов вузов / А.А.Самсонова // Наукові записки кафедри педагогіки. – 2011. – Вип. XXV. – С. 137 – 145.
4. Стальная М.И. Социальные аспекты организации работы студенческого научного кружка в вузе / М.И.Стальная // Инновационная наука. – 2015. – Вып. № 3. – С. 118 – 119.
5. Студенческий научный кружок [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.bsmu.by/page/3/812/>, дата входу 16.03.2018.